

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สรรสร้างนिरาศภูเขาทอง (๓)

ครูผู้สอน

ครูวิชุดา

กลิ่นจงกล

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

สรรสร้างปิระศภูเขาทอง (๓)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านพร้อมยกเหตุผลประกอบ
๒. อธิบายคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน
๓. สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่านเพื่อประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

พินิจสาร

ถึงบางจากจากวัดปลัดพี่น้อง
เพราะรักใคร่ใจจืดไม่ยี่ดเย็น
ถึงบางพลุกคิดถึงคู่เมื่ออยู่ครอง
ถึงบางปลัดเหมือนพี่ปลัดมาขัดเคือง

มามัวหมองมัววนหน้าไม่ฝ่าฝืน
จึงต้องชื่นใจพรากรมาจากเมือง
เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลือง
ทั้งปลัดเมืองปลัดสมรมาร้อนรน

(นิราศภูเขาทอง)

ชวนคิด พินิจสาร

จากบทความประพันธ์ข้างต้น

มีการใช้คำสัมผัสที่โดดเด่นอย่างไรบ้าง

เฉลย พิธีจสาร์

มีสัมผัสนอก สัมผัสใน
สัมผัสสระ และสัมผัสอักษร

กิจกรรม

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน แล้วอ่านบทอ่าน **“นิราศภูเขาทอง”** จากนั้นร่วมกันคัดเลือกเนื้อความที่มีความไพเราะ และแสดงความคิดเห็นว่าเนื้อความที่เลือกมานั้น เกิดจากวิธีการแต่งลักษณะใด ทำลงในใบงาน **“นิราศภูเขาทอง”** แล้วนำเสนอหน้าชั้นเรียน

บทประพันธ์

เรื่อง นิราศภูเขาทอง

นิราศภูเขาทอง

รับกลิ่นภิญโญโมทนา
ออกจากวัดทัศนาคูวาราส
สามฤดูอยู่ดีไม่มีภัย
โอ้อาวาสราชบูรณะพระวิหาร
เหลือรำลึกนึกน่าน้ำตากระเด็น
จะยกหยิบธิดีเป็นที่ตั้ง
จึงจำลาอวาสนิราศร้าง
ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด
โอ้อ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
พระนิพนพานปานประหนึ่งศรัทธาขาด
ทั้งโรคช้ำกรรมชดวิบัติเป็น
จึงสร้างพรตอดสำห่ส่งส่วนบุญถวาย
เป็นสิ่งของฉลองคุณมุสิก
ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง
เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย
เคยทรงแต่งแปลบทพจนารถ
จนกลิ่นสิ้นแม่น้ำในลำคลอง
เคยหมอบใกล้ได้กลิ่นสุคนธ์ตลบ
สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา
ดูในวังยังเห็นหอพระอิฐ
ทั้งปิ่นเกล้าเจ้าพิภพจบสก
ถึงอารามนามวัดประโคนปึก
เป็นสำคัญปิ่นแดนในแผ่นดิน
ขอเดชะพระพุทศคุณช่วย
อายุยืนหมื่นเท่าเสาศิลา
ไปพันวัดทัศนาริมท่าน้ำ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง
ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควินโขมง
โอ้อุปกรรมน่านรักเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย

เดือนสิบเอ็ดเสด็จระพระวสา
ชูลีลาลงเรือเหลืออาลัย
เมื่อตรุษสารทพระพรรษาได้อาศัย
มาจำไกลอารามเมื่อยามเย็น
แต่นั้นนานนับทิวาจะมาเห็น
เพราะชุกเข็ญคนพาลมาราทง
ก็ใช้ถั่งแทนสัดเห็นชัดขวาง
มาอ้างว้างวิญญาณในศาครา
คิดถึงบาทพิตรอดิศร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเข้าเย็น
ด้วยไริญาตียากแค้นถึงแสนเข็ญ
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา
ประพุดฝ้ายสมณะทั้งวสา
ขอเป็นข้าเคียงบาททุกชาติไป
คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล
แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง
เคยรับราชโองการอ่านฉลอง
มิได้ช่องเคืองชดหทัย
ละอองอบสรสิ้นขึ้นนาสา
วาสนาเราก้สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์
ตั้งสติเต็มถวายฝ้ายกุศล
ให้ผ่องพันภัยสำราญผ่านบุรินทร์
ไม่เห็นหลักถือเล่าวาเสาทิน
มิรู้สิ้นสุดชื่อที่ลือชา
แม่นมอดม้วยกลับชาติวาสนา
อยู่คู่ฟ้าดินได้ตั้งใจปอง
แพประจำจอดรายเขาชายของ
ทั้งสิ่งของชาวเหลือเครื่องสำภา
มีคั่นโพงผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่อยา
สรรเพชญโพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไกล่กรายแกล้งเมินก็เกินไป

บทประพันธ์

เรื่อง นิราศภูเขาทอง

นิราศภูเขาทอง (ต่อ)

ไม่เมาเหล้าแล้วแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล้าเข้าสายก็หายไป
ถึงบางจากจากวัดพลัดพี่น้อง
เพราะรักใคร่ใจจิตไม่ยี่ดยี่น
ถึงบางพลัดคิดถึงคูเมื่ออยู่ครอง
ถึงบางพลัดเหมือนพี่พลัดมาขัดเคือง
ถึงบางโพไ้อัพระศรีมหาโพธิ
ขอเดชะอานุภาพพระทศพล
ถึงบ้านฉนวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง
ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย
จะเหลียวกลับไปลับเขตประเทศสถาน
ถึงเขมาอารามอร่ามทอง

สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
แต่เมาใจนี้ประจำทุกคำคืน
มามัวหมองมัวหน้าไม่ฝ้าฝัน
จึงต้องชื่นใจพราวมาจากเมือง
เคยใส่ซองส่งให้ล้วนใบเหลือง
ทั้งพลัดเมืองพลัดสมรมาร้อนรน
ร่มนิโรธรุกขมูลให้พูนผล
ให้ผ่องพันภัยพาลสำราญกาย
มีช่องซังกุงปลาไว้ค้าขาย
พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง
ทรมานหม่นไหม้ฤทัยหมอง
ฟังฉลองเล็กงานเมื่อวานขึ้น

ลงมือทำ จดจำได้

ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งผู้แทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
เกี่ยวกับ “**นิราศภูเขาทอง**” ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากนั้น
นักเรียนช่วยกันเติมเต็มข้อมูลให้สมบูรณ์

ใบงานเรื่อง “นิราศภูเขาทอง”

ใบงานที่ ๓ เรื่อง “นิราศภูเขาทอง”
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ระหว่างทางบันทึก
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบงานที่ ๖.๓ เรื่อง “นิราศภูเขาทอง”

คำชี้แจง ให้นักเรียนคัดเลือกเนื้อความที่มีความไพเราะจากบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง” และ
ตอบคำถามในประเด็นต่อไปนี้

เนื้อความจากบทอ่าน (เลือกบทประพันธ์มา ๒ - ๓ บท)

.....
.....
.....
.....
.....

ลักษณะการแต่งคำประพันธ์

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อคิดหรือคุณค่าที่ได้จากบทอ่าน “นิราศภูเขาทอง”

.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

บทโดดเด่น

ถึงหน้าวังดังหนึ่งใจจะขาด
โอ้ผ่านเกล้าเจ้าประคุณของสุนทร
พระนิพพานปานประหนึ่งศิระขาด
ทั้งโรคซ่ากรรมชั้วบัติเป็น

คิดถึงบาทบพิตรอดิศร
แต่ปางก่อนเคยเฝ้าทุกเช้าเย็น
ด้วยไรรู้ญาติยากแค้นถึงแสนเข็ญ
ไม่เล็งเห็นที่ซึ่งจะพึงพา

บทโดดเด่น

ถึงหน้าแพแลเห็นเรือที่นั่ง

เคยหมอบรับกับพระจมีนไวย

เคยทรงแต่งแปลงบทพจนารถ

จนกฐินสิ้นแม่น้ำในลำคลอง

เคยหมอบไถ่ได้กลิ่นสุคนธ์ตลบ

สิ้นแผ่นดินสิ้นรสสุคนธา

คิดถึงครั้งก่อนมาน้ำตาไหล

แล้วลงในเรือที่นั่งบัลลังก์ทอง

เคยรับราชโองการอ่านฉลอง

มิได้ข้องเคืองขัดหทัย

ละอองอบรสรื่นชื่นนาสา

วาสนาเราก็สิ้นเหมือนกลิ่นสุคนธ์

บทโดดเด่น

ถึงโรงเหล้าเตากลั่นควันโขมง
ไ้บาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา
ทำบุญบวชกรวดน้ำขอสำเร็จ
ถึงสุราพารอดไม่วอดวาย

มีคันโพงผูกสายไว้ปลายเสา
ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย
สรรเพชญ์โพธิญาณประมาณหมาย
ไม่ไ้กล้ากรายแกล้งเมื่อกี้เกินไป

บทโดดเด่น

ไม่มาเหล้าแล้วแต่เรายังมารัก
ถึงมาเหล้าเข้าสายก็หายไป

สุดจะหักห้ามจิตคิดโฉน
แต่มาใจนี้ประจำทุกคำคิน

บทโดดเด่น

ถึงบ้านญวนล้วนแต่โรงแลสะพรั่ง
ตรงหน้าโรงโพงพางเขาวางราย

มีช่องซังกุ้งปลาไว้ค้าขาย
พวกหญิงชายพร้อมเพรียงมาเมียงมอง

บทโดดเด่น

ไปพื้นที่ศานาริมทำน้ำ
มีแพรผ้าสารพัดสีม่วงทอง

แพประจำจอดรายเขาชายของ
ทั้งสิ่งของชาวเหนือเครื่องสำเภาฯ

ชวนคิดช่วงท้าย

นักเรียนจะนำความรู้จากนิราศภูเขาทองไปใช้ได้อย่างไร

คำไหนใช้ถูก

บริหารงาน

บริหารงาน

บราวนี่

แหล่งที่มา : <https://transliteration.orst.go.th/search/>
ระบบฐานข้อมูลคำทับศัพท์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภา สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรสร้างนิราศภูเขาทอง (๔)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1